

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 18 Stycznia v. s. 1826 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet sanktpetersburskich jest dnia 9 stycznia.

Dnia 6 zrana, jako w dzień Zjawienia się Pańskiego na Jordanie, po nabożeństwie w kościele pałacowym odprawiono się na *Newie* poświęcenie wody. Tegoż dnia obchodzono była rocznica narodzin Jej Wysokości Wielkiej Xiężny ANNY Xiężny Oranii.

Dwór CESARSKI z powodu śmierci N. Króla Bawarskiego, *Maxymiliana Józefa*, włożył żałobę na 6 tygodni, zaczynając od 8 stycznia.

Dnia 4 t. m. około godziny 3ciej po południu NATJAŚNIERSZY CESARZ JEGOMOŚĆ z NATJAŚNIERSZĄ CESARZOWĄ ALEXANDRĄ FEDEROWNĄ raczyli odwiedzić tutejszą salę birżową. Kupcy, uradowani tak niespodziewanymi odwiedzinami, spotkali i przeprowadzali NATJAŚNIERSZĄ PARĘ z okazami najwyższego ukontentowania i z okrzykami *Ura*, uprzejmość okazywana przez CESARZA JEGOMOŚCI dla tego szanownego zgromadzenia, przejęła ich uczuciami najwyższej wdzięczności i uszczęśliwienia.

Najjaśniejszy Królowie Jmci Pruski, *Wilhelm*, przybył do tutejszej stolicy.

Vice-Hrabia *Saint Priest*, generał porucznik wojsk N. Króla Jmci Chrześcijańskiego, tu przybył.

Radca tajny, *Xiążę Chowański*, zarządzający bankiem assygnat Państwa i ekspedycją przygotowania papierów Państwa, udarowany brylantowanymi znakami orderu s. *Anny* 1 klasy.

Rzeczywisty radca stanu *Rosenberg*, zarządzający podskarbstwem Państwa, mianowany kawalerem orderu s. *Anny* 1 klasy.

Vice-admirał naczelnik morskich sztabu JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, *Moller* 2gi, mianowany kawalerem orderu s. *Włodzimierza* 1 klasy.

Hrabia *Moden*, koniuszy Dworu JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, mianowany kawalerem orderu s. *Alexandra Newskiego*.

Sekretarz stanu JEGO CESARSKIEJ MOŚCI rzeczywisty radca stanu *Marczenko*, mianowany kawalerem orderu s. *Włodzimierza* 2 klasy wielkiego krzyża.

Jenerał Major *Plutałow*, komendant *Schlisselburga*, mianowany kawalerem orderu s. *Anny* 1 klasy.

Przez Najwyższe Ukazy do Rządzącego Senatu wydane roku 1825:

Dnia 25 grudnia, na zaświadczenie NATJAŚNIERSZEGO CESARZEWICZA i WIELKIEGO XIĄŻĘCIA KONSTANTEGO, sztabs lekarze powiatów bobruyskiego *Pol* i stuckiego *Bernard* podniesieni na Assesorów kollegialnych.

Dnia 28 grudnia, Jenerał Adjutant, Jenerał porucznik *Golemszczew - Kutuzow*, mianowany Sanktpetersburskim wojennym gubernatorem, z zostawieniem przy dawniejszych obowiązkach.

Dnia 31 grudnia, dyrektor kancelaryi ministra skarbu i zarządzający departamentem rękodzieł i handlu wewnętrznego *Drużynin*, mianowany radcą tajnym.

Zostający pod wiedzą ministeryum spraw ze-

wewnętrznych kamerher radca kollegialny *Bachtiejew*, otrzymał rozkaz znajdowania się w kancelaryi własnej JEGO CESARSKIEJ MOŚCI.

Przez Najwyższe Ukazy do kapituły rossyjskich orderów, w r. 1825 wydane:

Dnia 30 grudnia, będący za stołem ober-prokurorskim w 4 departamencie Rządzącego Senatu rzeczywisty radca stanu *Bernikow*, w nagrodę gorliwości około urzędzenia w mieście *Hory* murywanej Cerkwi sobornej, nayłaskawiey mianowany, z naznaczenia w Bogu Zmarłego CESARZA ALEXANDRA, kawalerem orderu s. *Anny* 3 klasy.

Dnia 31 grudnia, nayłaskawiey mianowani kawalerami w nagrodę odznaczającej się służby, zaświadczoney przez zwierzchność, orderu s. *Włodzimierza* 4 klasy: członek kommissyi dzieł prowiantskich 6 klasy *Świeczyński*, 9 klasy, dozorca szpitala wojskowego w *Narwie* *Kowaliński*, i kommissionier *Sawała*; orderu s. *Anny* 3 klasy pomocnik naczelnika stołu powyższej kommissyi *Szulepników*.

Na zaświadczenie naczelnika sztabu morskigo J. C. M. o gorliwości odznaczającej się w służbie i pracach szczególnych przy odnowieniu baterji morskich w *Kronsztadzie*, nayłaskawiey mianowani kawalerami orderów: s. *Anny* 2giej klasy z brylantami: kapitan floty iszey rangi *Wasiljew*; tegoż orderu 3 klasy, kapitan i leytnanci, *Sietwerinkow* i *Iszkarin*; s. *Włodzimierza* 4 klasy: kapitan iszey rangi *Leymann* i *Hamaley* iszy, kapitan 2giej rangi: *Plater* i *Suszczew*, *Durassow* i *Eazarew* iszy, oraz kapitan inżynierów *Gregorjew*.

Przybyli do *Petersburga* z *Taganrogu*, urzędnik 4tey klasy, *Wacenko*, zostający przy naczelniku głównego sztabu J. C. M.; kapitan głównego sztabu gwardyi *Willamów*; i 8mej klasy *Pietuchow* należący do kancelaryi głównego sztabu J. C. M.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 25 stycznia.

(z *Gazety Warszawskiej*)

Oczywista nasza poniosła na dniu 20 b. m. dotkliwą stratę przez zgon s. p. JW. X. Stanisława *Staszica*, ministra stanu, dyrektora przemysłu narodowego, prezesa towarzystwa Królewsko-Warszawskiego przyjaciół nauk. Jak życie tego szanownego męża było nieprzerwanem pasmem cnot publicznych i prywatnych, tak zgon jego, jako wzorowego urzędnika, dobrego obywatela i rzadkiego dobroczyńcy, nayboleśniej przeraził wszystkich mieszkańców Królestwa. Wyprowadzenie ciała zmarłego do *Bielan* stosownie do ostatniej jego woli, na dniu dzisiejszym nastąpi.

X. *Mrongovius* chlubnie znany z kilku dzieł o języku polskim, a szczególnie z niemiecko-polskiego słownika, wydanego niedawno w *Gdańsku*, otrzymał zaszczytne wezwanie. Kanclerz Cesarstwa Rossyjskiego Hrabia *Rumianców*, sławny opiekun nauk, zaprosił go, aby jego kosztem objechał siedziby dawnych kaszubów, i starał się, ile możności, zebrać słownik ich gasnącego języka, oraz podania utrzymujące się jeszcze w ustach tych Pomorzan.

Redakcyja *Kuryera Warszawskiego* odebrała

list z *Berlina* pisany dnia 13 b. m. donoszący, że Józio Krogulski dał koncert w *Berlinie* d. 12 b. m. Znamcy i amatorowie zachwyceni byli prawdziwym talentem, lecz ledwo ich przybyło 30. Żądano powtórnego koncertu, ale młody wirtuoz wyjeżdża do *Drezna*. Amator donoszący o tym koncercie wyraża: „Wszystko, co bym mógł powiedzieć na pochwałę tego nadzwyczajnego talentu, byłoby zamałem; jego czucie, biegłość, moc, połączyły się w wydaniu naydokładniej kompozycy *Haydena*, *Riesa*, *Humla* i *Kurpińskiego*. zachwyciły i rozrzewniły tych prawdziwych znawców i lubowników muzyki, których zdaniem nie włada uprzedzenie.“

(z *Monitora Warszawskiego*).

Starożytny obrząd święcenia wody (jordanu) odbytym został dnia 18 b. m. ze zwykłą uroczystością. Kilka tysięcy ludu oraz cechy warszawskie z swemi chorągwiami postępowały w processyi z kościoła XX. Bazylianów do brzegu Wisły. Celembrujący WJX. Szymański kanonik, poświęcił wodę, a X. Śniadecki, franciszkan miał stosowne kazanie.

Dekretem nadwornym wiedeńskim dozwoleone jest przeniesienie biskupstwa *Tynieckiego* do *Tarnowa*. Na mieszkanie Biskupa, JW. X. Zięglera, przeznaczony jest pałac JÓ. Xięcia Sanguski.

Wyszła z druku Elegia na zgon wiekopomney pamięci NAYJAŚNIEYSZEGO ALEXANDRA I CESARZA Wszech Rosssy, Króla Polskiego, przez L. E. *Raisza* podoficera półku 4 piechoty liniowej W. P.

Z dnia 13 na 14 b. m. i r. urodziła w Nowém Mieście nad Pilicą kobieta troje dzieci, to jest: o godzinie 11 w nocy chłopczyka, o godz. 12 dziewczynkę, a o godz. 1 znowu chłopczyka. Dzieci te są zwyczajney wielkości i zdrowe. Matka także prócz zwyczajney w takim razie słabości jest również zdrowa.

A U S T R I A.

Wiedeń dnia 5 stycznia.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Posłowie Cesarsko-Rossyyski i Królewsko-Angielski przy dworze tutejszym, mieli d. 13 i 15 z. m. dać u siebie piękną zabawę teatralną, czego z powodu odebraney pierwszej wiadomości o śmierci Nayaśniejszego Cesarza ALEXANDRA zaniechali. Słychać, iż u posła angielskiego miano wystawić tragedję *Marya Stuart*, i że małżonka Arcy-Xięcia *Karola* miała grać główną rolę; tym celem zrobiono dla niej kosztowną suknię, szacowaną 8,000 złotych ryńskich, a prócz tego przysposobiono ubior na głowę wartości przeszło 200,000 takichże złotych.

P R U S S Y.

Berlin dnia 17 stycznia.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Król Jmć dał d. 13 b. m. wysłuchanie hrabiemu *Oriola*, posłowi Królewsko-Portugalskiemu, i z rąk jego przyjął przysłane mu od Króla Portugalskiego insignia orderów portugalskich. Wczora dał Monarcha nasz wysłuchanie hrabiemu *Alopeus*, który złożył list wierzytelny jako nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister Nayaśniejszego Cesarza Rossyyskiego.

Xiążę Oranii przybył z *Hagi* do tutejszey stolicy, a potem nazajutrz wyjechał do *Petersburga*.

F R A N C Y A.

Paryż d. 2 stycznia.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

W sam dzień Nowego roku przyymował Król powinszowania swojej rodziny, parów, pierwszych władz rządowych i t. d.: o drugiej byli na pokojach zagraniczni posłowie. Nuncyusz apostolski *Machi*, miał mowę. Ogrodnicy dworscy przynieśli owoce; a strzelcy dworscy świeżą zwierzęnę. Deputacya miasta *Beauvais* złożyła Królowi płaszcz; jest to dawny zwyczaj, już bowiem roku 1179

Biskup tego miasta, niósł płaszcz Królewski w czasie koronacyi *Filipa Augusta*.

X. *Pradt* w jednym z swoich nowych dzieł, podaje taką wiadomość statystyczną o mieszkańcach ziemi: na całej ziemi jest 670 milionów mieszkańców. Z tych jest 120 milionów katolików, 40 milionów protestantów, 36 milionów wyznawców religii obrządku greckiego, 4 miliony żydów, 70 milionów mahometanów, 400 milionów pogan. Same Chiny mają ostatnich 300 milionów.

— Dnia 5. —

(z *Gazety Warszawskiej*).

Król Jmć odpowiadał d. 2 b. m. ze zwykłą dobrocią i łaskawością na powinszowania, składane przez sąd kassacyjny, trybunał handlowy i inne władze. Margrabia *Barbe-Marbois*, Prezes Izby obrachunkowej oświadczył w mianey mowie: „Pozwolisz nam W. K. Mość użyć słów poprzedników naszych; życzymy dobrego nowego roku i czerstwego zdrowia, długiego panowania i ciągłej pomyślności Monarsze, który poddanych swoich chce widzieć szczęśliwemi, który czuwa nad utrzymaniem praw, i którego mądrości winniśmy trwałość powszechnego pokoju.“

Biskup Hermopolitański rzekł: „*Karol X*, okazuje się godnym potomkiem wielkich Królów; równie jak oni, sławę swoją zasadza na przeniesieniu nad wszystko religii, która Europę oświeciła i uobyczaiła, a bez której nie ma ani wolności dla ludów, ani bezpieczeństwa dla rządów. Zyy N. Panie, aby z Tobą rządziła religia, która jest duszą cywilizowanego świata, równie jak sprawiedliwość podpora jego, a umiejętność pochodnią.“

W tutejszey stolicy odkryto bandę oszustów, którzy za opłatą 250 do 300 franków, wydawali fałszywe świadectwa śmierci tych, którzy roku 1812 zginęli w wojnie. Oszustostwo to uskutecznił tym sposobem, iż na istotnych świadectwach śmierci żołnierzy poległych w boju, za pomocą chemicznego preparatu zręcznie wytarli ich imiona i nazwiska, a inne na to miejsce wpisałi. Takowe oszustostwo odkryło się przez powrót do oyczyzny w dobrém zdrowiu kilku żołnierzy, których na mocy tych fałszywych świadectw miano za poległych w boju. Schwytano wszystkich zbrodniarzy i oddano pod sąd właściwy.

— Dnia 7. —

Utworzyło się tu bezimienne towarzystwo do zaprowadzenia machin przedzenia lnu. Jest to dowodem postępu przemysłu francuzkiego, iż wprowadzenie tych machin, za które podczas rządów *Napoleona* wyznaczono milion franków nagrody, nastąpiło teraz bez pomocy rządu. Pierwszą taką machinę kazał wystawić kupiec *Jacques* roku 1819 w *Wersalu*; sprowadzono ją do *Gamaches*, gdzie teraz jest używana. Zrobiono ich potem kilka. Pierwszy wzór sprowadził Pan *Beauvons* w miesiącu sierpniu 1819 do Francyi. Pokazano go wyznaczoney do tego Kommissyi, i przyznano pewną nagrodę temu cudzoziemcowi. Jak wszystkie nowe przedsięwzięcia, tak i to doznało początkowych trudności, ile że Panu *Jacques* brakowało pieniędzy. Zawiązane teraz bezimienne towarzystwo daje milion franków na upowszechnienie tych machin. Takie czyny okazują szczęśliwy wpływ przedsiębiorczego ducha, który się we Francyi rozpościera, a który powiększa ciągle pomyślność zamorskich naszych sąsiadów.

Odebrany tu list z *Kairu* pod d. 8 października donosi, iż kiedy basza Egiptu uzbraja nową wyprawę przeciw Morei, tymczasem interessa jego w Arabii są w złym stanie. Wojsko egipskie utraciło tam broń i tabory, a złe postępowanie baszy *Mekki* przymusiło egipcyan do ustąpienia z tego kraju.

Pan *Zea Bermudez* wyjechał z *Bajonny*, udając się przez *Tuluzę* i *Lugdun* do *Drezna*, gdzie będzie piastował urząd posła hiszpańskiego przy dworze Saskim.

Zbierana tu składka dla dzieci jenerała *Foy*, wy-

nosi do dnia dzisiejszego 699,231 franków. Z-Departamentu Wyższego Renu przysłano w tym celu 62,585 franków.

— Dnia 8. —

(z Monitora Warszawskiego).

Komisya pomników egipskich miała zaszczyt dnia 6 złożyć N. Panu ostatni oddział opisanie Egiptu. Pięć tomów rycin złożonych, są piątą częścią starożytności, tom stanu tegocześnie i drugi tom historyi naturalnej i atlasu jeograficznego. Deputacya przedstawiona została Królowi przez ministra spraw wewnętrznych; składała się z generała Lafont prezydenta; hrabiego Chabrol de Volvic, barona Fourier, barona Desgenettes, barona Costaz, Girard, Lepère starszego, Jollois, Devillier i Jomard. Król raczył przejrzyć rozmaite części zbioru, a potem z dobrocią przemówił do członków deputacyi i powiedział, że dzieło to czyni zaszczyt Francyi. Delfin, Delfinowa i Xiężna Berry, znajdowali się na tém przyjęciu.

Córka hiszpańskiego Radey Stanu Don Izquierdo de Ribera, bardzo piękna panienka, wychowana w jednym z tutejszych klasztorów, miała zostać podgubernantką przy dzieciach Xiężny Berri. Dając, iż jej nadano tytuł Hrabiny.

Mówiono w Bajonnie, że tamtejszy Biskup zostanie nauczycielem Xięcia Bordeaux.

Donoszą z Ile-de-France, że na półsfierzu australnym odkryty został pomiędzy konstellacyami bieguna południowego jeden z największych komet, jaki kiedykolwiek widziano, daleko większy od komety z 1811. Gdy go postrzeżono w ostatnich dniach września miał blask Plejad, wyniesiony od 16 do 18 stopni, z ogonem bardzo krótkim; jego blask powiększył się potem, ogon przedłużył się, a to, i jego wsteczny ruch pomiędzy gwiazdami, sprawia domysł, że się szybko do ziemi przybliży. W połowie października na początku nocy gdy xiężyc nie wszedł, był najpiękniejszém ciałem na horyzoncie. Pewien astronom okrętu angielskiego *Espiegle*, czynił postrzeżenia nad tym kometa i udzielił ich astronomowi królewskiemu na przyładku Dobrey Nadziei, który ich skutek ogłosi.

(z gazety Pruskiej Stanu.)

Xiążę Mathieu Montmorency (były minister stosunków zewnętrznych, członek Akademii Nauk) mianowany jest guwernerem Xiążęcia Bordeaux.

P. Freycinet, sławny wędrownik i jeograf, wybrany został członkiem Akademii na miejscu P. Buache.

Jedna z gazet amerykańskich donosi, iż w północnej Karolinie odkryto kopalnię złota.

Król Jmó dał prywatne wysłuchanie X. Desmazure, misyonarzowi apostolskiemu i Jalmużnikowi poselstwa francuzkiego w Konstantynopolu, który wkrótce siądzie w Tulonie na okręt dla udania się na nowo do Konstantynopola, a z tamtąd do Jeruzalem.

Piszą z Londynu: podług gazety dublińskiej *Morning Post*, Lord Kochrane oświadczył deputowanym greckiego komitetu, że on ciągle myśli o wypełnieniu oo do litery, układów z nimi zawartych.

Onegdaj Król Jmó był z Delfinem na łowach w lesie Vincennes.

Francuzka fregata *Tektis* 44działowa ze 300 ludźmi i korweta *L'Esperance* 20stodziałowa z osadą na niej będącą 150 ludzi, wypłynęła d. 30 czerwca z. r. do Sydney na Nowej Wallii południowej.

Xiążę Burbon jest nieco chory.

W Lionie pod tytułem: „*Union des fabricans*,” zawiązało się towarzystwo do zachęcenia pożytecznych wynalazków i nowych odkryć.

P. Barret w Lionie wynalazł wóz mechaniczny, na którym w 15tu godzinach można 120 mil francuzkich ujechać.

ANGLIA.

Londyn dnia 1 stycznia.

(z Gazety Warszawskiej).

Kilka statków przewozowych popłynęło do Irlandyi dla wzięcia wojska, przeznaczonego na wzmocnienie osady w Korfu.

Na rachunek angielski zakupują znaczna ilość pszenicy we Włoszech i Sycylii.

Listy z Nowego - Yorku donoszą o odezwie do krajów południowo-amerykańskich, rozchodzącej się w Meksyku, Kartagenie, Bagota, Lima, Buenos-Ayres, Valparaiso i t. d., a mającej na celu osłabienie przewagi handlowej Anglików w tamiecznych okolicach. Odezwa ta namienia szczególnie o religijnej intelerancyi Anglików i wystawiając obraz uciemnienia katolików, w wielkiej Brytanii, usiłuje wzbudzić nienawiść ku Anglikom, aby handlowe ich spekulacye zatamować. Wreszcie odezwa ta daje poznać, iż Zjednoczone Stany północnej Ameryki i Francya zbierają się tam, gdzie Anglia zasila.

— Dnia 3. —

Gazety tutejsze donoszą, iż mieszkańcy Tibetu doznali wielkiej radości z odrodzenia się swojego Delay-Lamy. Rzecz tak się ma: wiadomo, iż Delay-Lama, czyli najwyższy kapłan tybetański, uważany za Boga na ziemi przez mieszkańców tego rozległego kraju, podług mniemania pospólstwa, nigdy nie może umierać, lecz gdy się zestarzeje, opuszcza dawne swoje ciało, i nowe przyjmuje. Od czasu zaś zdobycia Tibetu przez Chińczyków, odrodzenie jego zawisło od woli Cesarza chińskiego, który przez 5 lat wstrzymywał swoje pozwolenie w tej mierze. Przychylił się nakoniec do prośby kapłanów i Panów krajowych, pod warunkiem atoli, aby sam wybrał Delay-Lamę z 13 Kandydatów, którzy powinni być Chińczykami. Środek ten przezorności okazuje nieufność Chińczyków, zwłaszcza ku Anglikom; choć bowiem Cesarz przeszkodzić, aby nowy Delay-Lama przez wpływ Kompanii Wschodnio-indyjskiej nie sprzyjał Anglii.

— Dnia 4 —

Traktat handlowy między Anglią i Francją ma być bliskim zawarcia.

Młody Xiążę Metternich po przykrey zegludze przybył z Calais do Douvres, skąd mimo zimnej nocy udał się niezwłocznie do Londynu.

Odebrano tu urzędową wiadomość o poddaniu się warowni hiszpańskiej Ulloa. Od d. 1 września z 600 ludzi w tamiecznej twierdzy umarło 300 a 200 zachorowało. Poddanie się nastąpiło d. 22 listopada Meksykanom, którzy tam znaleźli 300 dział i potrzeby wojenne wartości 2 miliony dolarów. Listy z Hawanny pod d. 5 grudnia donoszą o przybyciu dowódcy Coppingera i oficerów jego, których korweta meksykańska *Victoria* tam zawiosła. Jenerał *Victoria* w wydanej d. 23 listopada odezwie, ogłosił Meksykanom ten ważny wypadek.

N I E M C Y :

Monachium d. 7 stycznia:

(z Gazety Warszawskiej).

Narady Komisyi w celu zaprowadzenia oszczędzeń w wydatkach rządowych, przez Króla Jmci Bawarskiego i pod jego bezpośrednim przewodnictwem zaprowadzonej, już się skończyły. Wspaniałomyślny Monarcha zawsze znajdował się na licznych i długich po 5 do 6 godzin trwających posiedzeniach, i był w ścisłym znaczeniu wyrazu ich duchem ożywiającym, gdyż wszelkie zasady, na których opierać się miano, sam stanowił. Według pewnych wiadomości wypadek tej Komisyi we względzie oszczędności, przechodzi wszelkie oczekiwanie. Nowy skład Rady Stanu, Ministerstw i połączonych z niemi władz centralnych, Izby głównej obrachunkowej, której Instrukcyja poprawna już jest zapowiedziana i wkrótce ogłoszona będzie, rejencyi obwodowych, archiwów i Kommissarzy miejskich, w porównaniu z wydatkiem dawniejszym, przynoszą oszczęd-

dnosci 700.000 złotych ryńskich, o tyle zaraz zmniejsza się wydatek monopoliczny i cały etat poborów. Znaczna wprawdzie summa oszczędności użyta być musi na opłatę emerytur i tymczasowej odstawki urzędników, stosownie do ustawy konstytucyjnej bawarskiej; lecz Król Jmć wydał rozkazy wyraźne; aby żadne posunięcie na wyższy stopień pety projektowane nie było, póki wszyscy zdolniejsi odstawkowi przywoicie umieszczeni nie zostaną; tym sposobem wkrótce zmniejszą się ciężar pensy odstawkowych. Rozgłoszonej zarazie piśmiennictwa położył kres sam Król Jmć w objawionych przez siebie zasadach; żeby jednak kanocliści nie zostali pozbawieni chleba, troskliwość Monarchy temu zapobiegła. Dorastający bowiem młodzieży zapewnione są dostateczne sposoby wyżywienia się, przez prawo o rzemiołach z d. 11 września r. z., które Bawaryja szczególnież winna wstawieniu się Ludwika, w ówczas jeszcze następcy tronu, do eyes swego. Taż sama Kommissya uchwaliła ogólne prawo tyczące się pensy urzędników, i ustanowiła, że urzędnicy na przyszłość oprócz pensy w gotowiznie, pobierać będą także pewną kwotę w produktach, która oznaczoną być ma stosownie do przypuszczeń się mogących potrzeby rodziny urzędnika. Przez to nie tylko się zyska jednostajność pensy, ale nadto wypłynie ważna korzyść dla finansów Bawaryi, które po większej oszczędności zasadzają się na abor; oznaczona więc dodatki w produktach uważać się będą za posady przenoszone w rachunkach, a w czasach tanich uniknie się zmniejszenia dochodów. Według pewnych wieści, chce Król Jmć tylko wyższych urzędników pensyę pozmniejszać, niższych zaś w dotychczasowym stanie zostawić. Oznaczone także, iż pomieszkania wolne dla urzędników zniesione będą; ci zaś, którzy do nich prawo mają, wynagrodzenie stosowne uzyskają, w ogóle zaś przyjęto za zasadę, iż wtedy dopiero wolne pomieszkanie wyznaczone będzie, gdy to z miejscowości nieuchronnem się okaże. A tak sprzedaż niepotrzebnych gmachów oszczędzi wyrażnie 150,000 złotych ryńskich na ich reparacye rocznie wydawanych. W ogóle można być pewnym, że oszczędność w wydatkach krajowych przesłało milijon złotych ryńskich wynosić będzie, skoro wszystkie przez Kommissyę wyrzeczone zasady przyjdą do skutku.

Wojsko bawarskie składać się będzie nadal z 16 półków piechoty, 4 batalionów strzelców, 2 półków kirysierów, 6 półków lekkiej jazdy, 2 półków artylleryi, i 5 kompanij technicznych. Piechota wynosić będzie w czasie pokoju 40,608, a w czasie wojny 41,688 ludzi; jazda w czasie pokoju 9216, a w czasie wojny 9360 ludzi. Przez zaprowadzoną oszczędność, wydatki na utrzymanie wojska, które przy wstąpieniu na tron Monarchy naszego wynosiły blisko 7 milionów złotych ryńskich, nie przewyższą teraz 6 milionów takichże złotych.

TURCYA.

Od granic tureckich d. 26 grudnia.
(z Gazety Warszawskiej).

Urzędowe wiadomości z Bukaresztu i Jassy, pod d. 24 i 26 b. m. wzbudzają wielką obawę, gdyż morowe powietrze tak w obu Xięztwach, jako też w przyległych prowincjach tureckich, coraz się bardziej rozpęciła. W ciągu miesiąca grudnia klęska ta dotknęła miasto Rimnik i 12 wsi w Wołoszczyźnie, gdzie już wiele ludzi umarło. W Ruszekuku i Brailo umarło także kilka osób na morowe powietrze. Grassuje ono ciągle w Szytowie i Sylstryi, a na wyspie na Dunaju przechoi Jurtukoi, wszyscy mieszkańcy co do jednego wymarli. Kiedy z tego powodu panowała trwoga w Bukarescie, tymczasem w końcu grudnia okazały się także ślady morowego powietrza w Jas-

sach; nagle śmierć kilku ludzi na przedmieściu Tatarasch zwróciła na siebie uwagę rządu. Ustanowiono Kommissyą zdrowia, która na miejscu rozpoznała gatunek choroby, i jednomyślnie uznała ją za morowe powietrze. Z dokładnego śledztwa okazało się, iż pewny Multańczyk przybywszy z Fokszan do Jassy rozpostarł zarazę. N. Cesarz Austriacki kazał rozciągnąć kordon wojska przy zagrożonej granicy od strony Multan i Wołoszczyzny.

List prywatny z Tryestu pod d. 2 stycznia (w gazecie powszechnej niemieckiej) donosi: najnowsze wiadomości z Korfu pod d. 24 grudnia ciągle dla Greków są pomysłne. Wysłany przez Ibrahima baszę do Koryntu oddział, składający się ze 3000 ludzi, został dnia 7 grudnia pod Koryntem pobity, i po większej części w pień wycięty. Stanowowe wypadki pod Salona, skąd Turcy opuściwszy całą artylleryę i potrzeby wojenne, uciekać musieli; tamże działania naprzeciw Missolundze, gdyż Seraskier Reschid-basza, w tyle zagrożony, zaledwie może rozrządzać połową swojego wojska, przez dyzeroyą osłabionego. Kapudan basza, który krąży między Patras i Missolungą, czyni przygotowanie do nowego szturmu. — Stojące eskadry angielskie na Archipelagu będą towarzyszyły P. Stradfort Canningowi aż do Dardanellów. Grecy pochlebiają sobie, że się on za nimi wstawiać będzie w Konstantynopolu. (G. P. S.)

NIDERLANDY.

Bruzella dnia 9 stycznia
(z Gazety Warszawskiej).

Gdy wielu młodych ludzi miejskiego stanu, po wyściu ze szkół wkrótce zapomina czego się w nich nauczali, albowiem większa ich część nie ma żadney sposobności ćwiczyć się w tém, czego się nauczyła, ani rozwinać swoich zdolności, przeto wydział towarzystwa Pospolitego pożytku w Grenidze postanowił utworzyć instytut, w którym taicy młodzieńcy mogliby się ćwiczyć i wydoskonalać w tem wszystkiem, czego się w szkołach nauczali.

Okręt amerykański Pactolus przybywszy z Batawii na wyspę Cower po 105ciodniowej żegludze, przywiózł wiadomość, iż mieszkańcy wyspy Jawa przy Samarong, podnieśli hunt przeciw niderlandczykom. Krajowcy pozabijali mnóstwo chinczyków, spalili wiele wsi, i spustoszyli plantacye ryżu i kawy. W kilku bitwach tak byli zwyciężkami, iż wsaysoy europeyzykowie w Batawii musieli się wciąć do broni; obawiano się, aby powstańcy całej wyspy nie opanowali. Z Batawii posłano wojsko do Bontam-Bay. Związek między Batawią i Samarong był zupełnie przecięty.

Kurs Sanktpetersburski.

	Dnia 5	d. 8 stycznia.	
Amsterdam	na 65 dni 49 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$	Bank. Assyg.
	— 3 miesiące 50	—	
Hamburg	— 65 dni 81 $\frac{1}{2}$, 81 $\frac{1}{2}$	81 $\frac{1}{2}$, 81 $\frac{1}{2}$	
	— 3 miesiące 9.	—	
Londyn	— 3 miesiące 10, 9 $\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{2}$, 9 $\frac{1}{2}$	Assyg.
Paryż	— 70 dni —	—	
	— 5 miesiące 104 $\frac{1}{2}$, 104 $\frac{1}{2}$	104 $\frac{1}{2}$, 104 $\frac{1}{2}$	
Moneta Rossyjska i cudzoziemska.			
Dukat hol. nowy 11 r. 50 k.		11 rub. 35 kop.	
— — — stary 11 r. 30 k.		11 rub. 20 kop.	
Piastry twarde hiszp. — — — —		— — — —	
Jefimki — — — — —		— — — —	
Rubel złotem 3 r. 86 k.		3 rub. 87 kop.	
— — srebrem 3 r. 71 k.		3 rub. 71 kop.	

Kurs wileński na assygnaty od dnia 15 stycznia rub. sreb. 3 rub. 77 $\frac{1}{2}$ kop., dukat nowy 11 rub. 50 kop., stary 11 r. 30 kop., imperyal 37 rub. 77 $\frac{1}{2}$ kop.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

W Drukarni Redakcyi.